

Socialförvaltningen

Socialnämnden

Handläggare:
Sandra Sonnermyr Hovi

Avrapportering av projekt Fadderhem i Uppsala 2018

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att godkänna Uppsala stadsmissions projektrapport för Fadderhem i Uppsala enligt bilaga samt

att översända ärendet till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Sedan oktober 2017 har socialnämnden totalt beviljat Uppsala stadsmission ca 14 miljoner kronor för projekt Fadderhem i Uppsala, som ursprungligen är en tillfällig insats för asylsökande ensamkommande unga som blir 18 år för att få hjälp och stöd med att hitta boende (SCN-2017-0339). Projektet har för närvarande bidrag fram till 30 juni 2019. Projektet har förlängts vid tre tillfällen och de två första projektperioderna har finansierats via ett statligt kommunbidrag för att möjliggöra för kommunen att låta ensamkommande unga i asylprocess, som fortfarande väntar på ett slutgiltigt beslut i sitt asylärende, bo kvar i den kommun där de har etablerat sig.

Ärendet

Uppsala stadsmission har tidigare lämnat in rapport gällande projektet för perioden 1 november 2017 till 30 juni 2018. Uppsala stadsmission har nu inkommit med en rapportering och redovisning för hur projektet har fortlöpt och hur medlen hanterats under hela 2018, se bilaga. Beviljat belopp för perioden 1 november till 31 december 2018 är totalt 10 083 tkr. Utöver detta har 4 000 tkr beviljats för perioden 1 januari t.o.m. 30 juni 2019, vilket inte omfattas av denna rapportering. Uppsala stadsmission har för målgruppen som omfattas av den s.k. nya gymnasielagen också beviljats bidrag på 4 780 tkr för en tillfällig boendeinsats under perioden november 2018 t.o.m. sista april 2019 samt ytterligare bidrag på 1 570 000 kr för förlängning av insatsen t.o.m. 30 juni 2019, enligt beslut på socialnämnden i mars månad (SCN-2018-0497).

Bilaga. Rapport Fadderhem Uppsala 2018

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör

PROJEKTRAPPORT FADDERHEM UPPSALA – år 2018

Om projektet: Uppsala Stadsmission har beviljats föreningsbidrag av Socialnämnden, Uppsala Kommun. Syftet var att stödja ensamkommande ungdomar som har fyllt 18 och som bor och går i skolan i Uppsala, att hitta boendelösningar och få rätt information och stöd under resterande del av asylprocessen.

Period: Projektet genomfördes under perioden 2017-11-01 – 2018-06-30 samt med tilläggsbeslut 2018-07-01 - 2018-12-31.

Projektet har av Socialnämnden fortsatt beslut 2019-01-01 till och med 2019-06-30 samt med tillägg för bemanning av två kollektiva boenden från och med 2018-11-01 till och med 2019-04-30. Denna rapport avser hela år 2018.

Beviljat belopp: För fadderhemsprojektet 1 nov 2017 – 31 december 2018 Totalt 10 083 tkr (två beslut) samt 4 780 tkr perioden 2018-11-01 till och med 2019-04-30 för tillfälliga boendeinsatser för sökande enligt gymnasielagen och som går i skola.

Målgrupp: Asylsökande ungdomar som har fyllt 18 år alt. blivit uppskrivna i ålder av Migrationsverket och som bor och går i skolan i Uppsala samt söker uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen. Efter att nya gymnasielagen började gälla har allt fler sökt tillfälligt uppehållstillstånd och med början av år 2019 beviljats tillstånd.

Medarbetare: *Projekteteamet:* 1 projektledare, 1 administratör, 1 informatör, 1 jurist, 3 vägledare (motsvarande 4,1 heltidstjänster) som under andra perioden förändrades till 6 medarbetare (motsvarande 5,25 heltidstjänster). Bemanning 2 kollektiva boenden: totalt 19 medarbetare (2 personer heltid, 10 personer drygt 60% tjänst/anställd samt 7 timanställda)

PROJEKTETS MÅL

- Skapa engagemang inom civilsamhället för att hitta boendialternativ.
- Rekrytera fadderhem via organisationer och kyrkor samt privatpersoner.
- Söka alternativa boendelösningar i form av enskilda rum eller kollektiv.
- Ta fram rutiner gällande fadderhem och alternativa boendelösningar.
- Ge information och råd när den unge får sina beslut samt psykosocialt stöd under asylprocessen.
- Fortsätta informera fadderhem och andra engagerade vuxna om asylprocessens olika faser och aspekter.
- Handleda fadderhem.
- Erbjuder olika stödsamtal, utbildning, och rådgivning till den enskilde ungdomen utifrån behov, men även till de fadderhem som erbjuder ett boende.
- Tillägg från och med 2018-11-01 för bemanning av boende i Jälla samt Samariterhemmet.

PROJEKTETS GENOMFÖRANDE

Projektet har haft en nyckelroll i frågan om de ensamkommande ungdomarnas situation i Uppsala då uppdraget kommer från kommunen och omfattar en stor del av de ensamkommande ungdomar som bor här.

Utåtriktad verksamhet

- Projektet upprätthåller kontakter med engagerade människor ur civilsamhället samt skolkuratorer för att fånga upp ensamkommande ungdomar som lever i hemlöshet eller har behov av någon typ av stöd.

- Nätverksträffar med andra organisationer, däribland *Sträck ut din hand*, *Tillsammans*, *Röda korset*, *Uppsala ungdomsjour*, *Rädda barnen*, *Diakonicentrum*, *Enheten för transkulturell psykiatri m.fl.*
- Läkare i världen: för att kunna erbjuda samtalsstöd till de ungdomar som har behov av hjälp
- CHAP: De erbjuder sessioner där ungdomarna får lära sig metoder för att hantera traumatiska minnen.
- Asylrättsstudenterna och andra juristbyråer: erbjuder ungdomarna stöd och rådgivning med deras asylprocess på individuell nivå.
- Utöver andra organisationer har projektet även haft kontakt med engagerade privatpersoner såsom kuratorer, registrerade fadderhem, gode män samt andra vuxna i ungdomens nätverk.
- Medarbetarna har medverkat i och tagit del av utbildningar, samtal med länsstyrelsen och kommunens olika myndighetsutövare och politiker.
- Media har haft stort fokus på målgruppen. Lokala kanaler som P4 Uppland, UNT har i reportage och artiklar regelbundet uppmärksammat projektet och på så sätt bidraget till att vi nått så pass många fadderhem.

Verksamheten för målgruppen

- Projektet erbjuder boendelösningar främst i form av fadderhem. Fadderhemsmodellen innebär att projektet rekryterar människor som vill hjälpa ungdomarna genom att erbjuda en sängplats i deras hem, projektet skriver avtal med fadderhem och ungdom och erbjuder en omkostnadsersättning (en symbolisk summa) varje månad mot att fadderhemmet lämnat in ett utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret.
- Då många av ungdomarna befinner sig i akut hemlöshet och rekryteringen av fadderhem är en långsamt pågående process erbjuder vi också kollektiva boendelösningar samt inneboendekontrakt där projektet står som tredje part.
- Projektet stöttar ungdomarna dels i form av stödsamtal vid behov men även genom att informera om asylprocessen och förbereda ungdomarna för nästa steg vid ett beslut i sitt ärende. Projektet hänvisar ungdomar vidare till andra organisationer för att möjliggöra att ungdomarna får den hjälp de behöver. Stödet kan röra sig om hälsovård, samtalsstöd, juridisk rådgivning etc.
- Projektet håller regelbundet informationskvällar för fadderhem och ungdomar. Dessa informationsträffar har olika teman beroende på vad som är aktuellt i dagsläget. Det kan vara information om förändringar inom projektet, asylprocessen, vad nya gymnasielagen innebär, vad som händer när ungdomen får TUT eller avslag på NGL etc.
- Projektet erbjuder nätverksträffar med fadderhemmen där de kan få ventilera och diskutera med varandra med stöd av vägledare från projektet. Detta ger en gemenskap där fadderhem kommer i kontakt med varandra och kan dra nytta av varandras kunskaper och erfarenheter.
- Sedan november 2018 innefattar även verksamheten ett tillfälligt boende för ensamkommande som omfattas av nya gymnasielagen. I dagsläget finns där 18 boendeplatser och dygnet-runt bemanning. Sedan december 2018 finns även dygnet-runt bemanning med 30 boendeplatser på Samariterhemmet.

Behoven hos målgruppen, förändringar i beslut hos riksdag och myndigheter, omvärldens intresse av kunskap och erfarenheter har med all önskvärd tydlighet tvingat fram en flexibel arbetskultur. Det är kontinuerliga förändringar och förbättringar i arbetssättet och nya samarbeten som skapats med andra nätverk utifrån de behov som har uppkommit som medfört en process där fokus av det som måste genomföras har förändrats över tid.

Erfarenheter

- Hos de ungdomar som bor i fadderhem syns ett ökat välmående och en bättre skolnärvaro. Ungdomarna upplevs känna sig tryggare när det finns vuxennärvaro som innebär ett stöd i vardagen.
- De ungdomar som flyttat från boenden till fadderhem förbättrar sina språkkunskaper i svenska och får mer självförtroende att använda språket. De ungdomar som själva inte kan ta vara på sina rättigheter får stöttning i sina ärenden och får därmed en översikt över sin asylprocess och en förståelse för vad som händer i deras ärende och vad de själva behöver göra. Även fadderhemmen behöver stöd från projektet för att själva kunna stötta ungdomarna och stödet betyder mycket för personer ur civilsamhället som blivit djupt engagerade i flera av ungdomarnas liv. Det kommer ofta positiva synpunkter från fadderhemmen, ett exempel är: "Det betyder otroligt mycket bara att få höra att jag alltid kan höra av mig till projektet med mina frågor och funderingar, jag känner mig inte lika ensam".

- En majoritet av ungdomarna mår dåligt, både på grund av det de upplevt före och under flykt och osäkerheten kring av de får tillstånd att bo. Många har när de kommer hit psykisk och fysisk ohälsa och missbruk, andra påbörjar självmedicinering i form av tabletter eller droger. Exakt omfattning vet vi inte.
- Bemanningen på två kollektiva boenden har avsevärt bidraget till trygghet, gränssättning mm. Mycket tydliga regler finns för att så långt som möjligt säkra de boendes trygghet. Skolgång har blivit mer frekvent.

RESULTAT I SIFFROR

238 ungdomar har fått boende

- 400+ ungdomar har anmält sitt intresse till projektet
- 168 ungdomar har bost i totalt 138 fadderhem
- 113 ungdomar har haft alternativt boende i någon form av kollektiv
- 16 ungdomar har fått stöd till inneboendekontrakt
- 20 ungdomar finns på akutlista

Kontinuerlig vägledning

- Juridisk rådgivning både till fadderhem och ungdomar
- Stödsamtal mellan fadderhem och ungdom eller enskilda samtal både med fadderhem och ungdomar
- Samtal kring normer och regler, vikten av fungerande vardag (skolgång, rutiner) etc
- Konflikt- och krishantering hos alla inblandade parter
- Stöd i form av tolkning vid samtal och även översättning av myndighetshandlingar

44 träffar med fadderhem och ungdomar

- 15 fadderhemsträffar för vägledning och utökat nätverksarbete mellan faddrarna
- 20 rekryteringsträffar för personer att bli intresserade av att bli fadderhem
- 8 ungdomsträffar för information om projektet och asylprocessens olika faser
- TMO-utbildning för alla fadderhem och ägare till de kollektiva boendena samt projektteamet. Totalt deltog ca 60 personer
- Därutöver enskilda möten med såväl ungdomar som fadderhem varje vecka.

30 informationsträffar och föreläsningar

- 11 informationsträffar för alla intresserade där information om projektet i allmänhet och fadderhemsuppdraget i synnerhet har getts. Flera har hållits tillsammans med andra organisationer tillsammans med redan aktiva fadderhem.
- 19 informationsföreläsningar hos olika företag, organisationer och samfund (kyrkor, politiska organisationer m.fl)

48 platser för 2 boenden som är bemannade med succesiv inflyttning under november och december 2018

Särskilda händelser

Projektet har upplevt förändringar i personalstyrkan, vilket lett till förändringar i hur resterande personal arbetar. Medarbetarna i projektet har upplever svårigheter i och med den korta

framförhållningen angående projektets förlängning då besked ofta kommer nära in på projektperiodernas slutdatum, vilket gör att planering för eventuell fortsättning eller avslut blir svår att genomföra.

Projektet möter i vardagen olika risker och motgångar, nedan listas några utav dessa:

- Hot och skadegörelser
- Stora kostnader för övervakning och beställning av vaktronder, gäller kollektiv som är obemannade.
- Olika vågor av akut hemlöshet och desperation
- Förväntningarna på projektet har varit för höga från alla parter; allt från ungdomar, fadderhem, engagerade från allmänheter och risken för badwill stor.
- Arbetsbördan har varit stor och en förväntad "akut" med svar direkt har inte varit möjlig alla veckans dagar.
- Riskfaktor för organisationen är att det inte varit möjligt att teckna försäkring för verksamheten. Detta har särskilt gällt vid de kollektiva boendena. Viss skadegörelse har förekommit som vi varit tvungna att ekonomiskt ersätta. Fortfarande finns risk för kostnader som uppstått under året men som kan krävas ut då kollektiva boenden avslutas.

Ett snabbt beslut med ytterligare ekonomiskt stöd fattades av kommunen att bemanna två kollektiva boenden. Detta berodde på de problem som uppkommit kring dels ett befintligt kollektivt boende med ordningsproblem och dels att trycket var stort av ytterligare behov av kollektiva boenden. Bemanning kom igång under senare delen av november samt under december.

ANALYS

Projektet har varit intensivt under hela perioden med högt tryck från flera håll. Ungdomar utan boende har besökt kontoret nästan dagligen, oroliga vuxna har ringt alla tider på dygnet och projektet har samtidigt tyngts av mycket administrativt arbete, utöver det vi räknat med. Det höga trycket på information och hjälp har belastat teamet och många gånger har det varit svårt att få kontakt med projektet. Det upplevs även att förväntningarna från allmänheten ofta varit delvis för höga och/eller felaktiga, vilket har lett till missförstånd och i vissa fall även frustrationer. Några av förväntningarna har varit att det finns en boendegaranti inom projektet, tillgång till mat, hygienmöjligheter och även möjlighet att bistå med ekonomiskt stöd till ungdomarna.

Fadderhemsmodellen har visat sig vara den mest lämpliga och prisvärda lösningen för denna målgrupp. Familjerna rekryterades via organisationer och kyrkor samt via privatpersoner och projektet såg en ökad skolnärvaro och psykiskt välmående hos dessa ungdomar.

Kollektiva lösningar har dock inte visat sig vara lika lämpliga. Det har uppkommit en viss missbruksproblematik, kriminalitet och även minskad eller ingen skolnärvaro hos flera av ungdomarna på de kollektiva boendena med fler än 10 platser. De större kollektiva boendena har även utsatts för omfattande skadegörelser vilket drabbar projektet hårt. Eftersom resurserna var både bristfälliga och otillräckliga för att hantera den ohållbara problematik som uppstod avvecklades några av de större boendena i juli, totalt 32 platser. Däremot kunde det befintliga boendet på Samariterhemmet bemannas samt ett nytt boende i Jälla, även det bemannat, öppnas i november och december.

Intresset för projektet hos allmänheten var inte så stort som förväntat. Däremot kan det konstateras ett ökat engagemang under perioden hos flera ideella organisationer och privata aktörer, vilket gör att vi totalt sett bedömer antalet fadderhem som ett gott resultat.

LEDNING OCH STYRNING

Enligt ansökan om medel skulle en referensgrupp utses med representanter från Uppsala kommun och samarbetsorganisationer. Den praktiska verkligheten har medfört täta möten mellan projektets ledning och kommunens ansvariga tjänstepersoner och även vid några tillfällen ordförande i Socialnämnden. Dessa möten har skett ca 1 gång/månad Dessa möten ersatte referensgrupp.

Projektet har letts av projektledaren som rapporterat till direktor.

EKONOMI

Gäller projektet för perioden november 2017 till och med december 2018.

Intäkter

Bidrag från Uppsala kommun	10 083 000
Överföring till 2019	-264 774
Summa Intäkter	9 845 223

Kostnader

Omkostnader för fadderhemsboende	1 450 660
Boenden "kollektiva" hyror	2 533 229
Råvaror och förnödenheter	418 000
Lokalkostnader	245 621
Förbrukningsinventarier	177 727
Förbrukningsmaterial	51 077
Resekostnader	19 482
Telefon	21 576
Trycksaker	13 317
Kostnader för bevakning och larm	210 053
Övriga externa kostnader	111 512
Personalkostnader	3 824 571
Administrationsomkostnader	335 000
Summa kostnader	9 411 824
Resultat	433 400

I "Övriga kostnader" ingår bl a kontorsmaterial, advokatkostnad och IT-tjänster.

Kommentar till resultat

Intäkter avser de utbetalade av Uppsala kommun under 2017/2018 gällande Fadderhemsprojektet. Övriga medel som utbetalade i slutet av 2018 för projektet och boende kommande period 2019 finns inte redovisade. Dessa redovisas efter nästa period.

Kostnader för starten av boendet i Jälla samt bemanning på Samariterhemmet inkluderas i detta resultat. Därför överförs hela det beslutade beloppet för extrainsats gällande bemannade boenden till år 2019. Fadderhemsprojektet är och har varit för organisationen ett riskprojekt. Resurser och engagemang från olika medarbetare har krävts för att lösa olika situationer som uppkommit. Dessa har vi inte fullt ut bokfört på projektet. Gäller t ex vaktmästeri, it, personal och löneadm., reception och HR och risker i verksamheten.

Goda exempel

Ali (fingerat namn) registrerades i projektet under januari 2018 efter att han skrevs ut från Uppsala kommun på grund av att han blivit uppskriven i ålder till över 18 år. Ali fick en plats på Diakonihuset men projektet ansåg att fadderhemsmodellen var bättre lämpad för honom och ge honom rätt sorts stöd eftersom han har en funktionsnedsättning som påverkar hans förmåga att höra, vilket även gör att han har haft svårt att lära sig svenska. På grund av hans situation så arbetade en av projektets vägledare med att hitta ett fadderhem åt honom och det lyckades hon med. Fadderhemmet kunde endast erbjuda sängplats hemma hos sig några månader men valde att förlänga då de inte hade hjärta att kasta ut honom innan projektet kunde garantera att han skulle få ett nytt boende.

Efter samtal med fadderhemmet flyttade Ali till ett kollektivt boende där han fick dela rum med en annan ungdom. Under tiden på det kollektiva boendet fungerade Ali väldigt bra men projektet fortsatte att leta ett fadderhem åt honom. Efter omkring två månader så fick han flytta in i ett nytt fadderhem som också hade möjlighet att ta ett större ansvar då Ali har specifika behov i och med hans funktionsnedsättning. Ali har trivts otroligt bra i sitt nya fadderhem och har sagt att de har blivit som en familj. De hjälper honom med svenskan och han riktigt skiner upp när han berättar om sitt nya hem. Ali har kontinuerligt kontakt med projektet angående hans mående men även kring hans asylärende. Tyvärr har han nu fått avslag på nya gymnasielagen men projektet finns där för honom och stöttar under överklagandeprocessen och erbjuder psykosocialt stöd. Fadderhemmet tar hand om mycket praktiskt för att kunna stötta honom genom denna svåra period.

UTVECKLING/FORTSÄTTNING

Projektet är i dagsläget finansierat till och med 2019-06-30 samt de två extra bemannade boendena t om 2019-04-30.

Under 2019 fortsätter många av de ungdomar som sökt enligt NGL få tillfälliga uppehållstillstånd. Trots att ungdomarna får TUT finns ett fortsatt behov av fadderhemsmodellen och ett behov av integreringsstöd. Det är många steg att gå igenom efter att uppehållstillstånd beviljats och både fadderhemmen och ungdomarna behöver vägledning i den processen. Många fadderhem vill dessutom att ungdomen ska hitta ett eget boende vilket ofta kräver ytterligare behov av stöd av den enskilde ungdomen. En förskjutning av behoven av arbetsinsatser pågår. Ett omfattande behov av stöd i att hitta tryggt boendialternativ som t ex inneboendeavtal blir allt mer angeläget. Flertalet ungdomar behöver också personligt stöd efter den punkt när de inte längre har ordnat boende genom Fadderhemsprojektet. Integrationen i samhället har överlag stora brister. En mer beskrivande skiss på behov finns.

Som organisation vill vi lyfta fram att behov finns att arbeta långsiktigt med målgruppen som får TUT och att projektets perioder på 6 månader är för korta.

Tack för förtroendet!

Uppsala 2019-03-04

Margaretha S Paras
Direktor